

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 44

Lýsingarprísir fyri min: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardag 6. novbr. 1954

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

27. Arg

Tað var javnaðarmannakravið um at fáa tingið saman, sum bjargaði fiskimonnum 800 kr. í minstuløn

Allir menn eru greiðir yvir, at tað vóru javnaðarmenn, sum komu við uppskotinum um:

*minstuløn til fiskimenn
forskostrindan til fiskimenn.*

Stríðið var hart. Men at enda sigraðu javnaðarmenn, um ikki heilt, so tó áleiðis.

Uppskotið um 700 kr. fall. Hevði tað haft verið samtykt, hevði einki fiskimannaverkfall haft verið, og fiskimenn og landið hövdu ikki haft tapt tær mongu milliónurnar, sum verkföllini hava kostað.

Reittir upp av afturhaldsstýrinum við okurtolli og rán uppá lönjavning og forskotsrindan gjørdur fiskimenn verkfall 1953. Krøvini vóru 100 pst. rættvis. Men tíverri taptu teir, tí formaður F.F.s skrivaði undir ein trælahaldssáttmála — uttan at spyrja fiskimenn og hóast teir hövdu hjálpina til sigurin í hendi.

Henda ringa sáttmála kundu fiskimenn ikki liva undir. Men tá ið teir í 1954 gjørdur verkfall av nýggjum, var tað óløgligt og uppá forhend dømt til at vera tapt.

Teir taptu tað eisini yvir fyri útgerðarmonnum, tí sáttmálarnir blivu ikki broyttir við einum komma, tvørturímóti, hendi tað syrgiliga, at reiðararnir umframt at vinna í sáttmálanum fingur hald í øllum fiskimanna ognum.

Javnaðarmenn — og tað mátti hvør vitugur maður vitað — vistu at einasta, ið kundi bjarga stubbunum fyri fiskimennin, var, at tingið kom saman fyri við lóg-gávuni at hjálpa teimum.

Javnaðarmenn settu so her í blaðnum fram kravið um at fáa tingið saman.

Fyrstu ferð önti eingi aftur. Heldur ikki F.F.s formaður.

14. Sept. sum hin blöðini stein-tagdi.

So aftaná aðruferð, ið javnaðarmenn setti kravið hardari fram av nýggjum, tók 14. Sept. tað upp sum tíðindi, men segði einki sjálvt.

Tá ið tað sýntist einki at bata, vendi javnaðarmaðurin Øregaard sær til ein limin í F. F.s stjórn og telegraferaði til lögmannin og at fáa tingið saman fyri at hjálpa fiskimonnum tá kom gongd í saki

na. Hart stóð á. Allir vita at lögmaðurin var ikki til at vika yvir fyri F.F.s formanni.

Og allir menn vita við, at tað vóru javnaðarmenninir J. P. Davidsen og J. P. Henriksen javnaðarflokksins vegna, ið við sínum ótroystiliga arbeiði fingur boyst lögmannin og landsstýrið at kalla tingið saman.

TÆR 800 KR. KOMU SO,

men Jóan Petur Davidsen mælti flokksin vegna ímóti, at tær eisini skuldu gjaldast av teim fátæku sum einkjum og ellisrentunjótar-

um. Hann helt flokksins vegna fram, at peningurin átti at verða tryggjaður av reiðarunum við t. d. eksportavgift — og so kundu tær stóru skattainntøkurnar gjalda nakað. Men tað vann ongan meirluta fyri sær. Eisini javnaðarflokkurin var tí noyddur at taka við skattakostinum fyri fyrst. Hesar kostir kunnu umafurterast, tá ið hesin núverandi meirluti verður skúgv-aður úr sætinum tann 8. nov.

Javnaðarflokkurin er einasti reinlinjaði og heilstoypti flokkur ið fiskimenn og arbeiðsmenn og frisinnað fólk kunnu halda seg til.

Tí megu allir tann 8. november stemma uppá javnaðarflokkin!

LISTA C!

Húsabyggingar státslán og studningar.

So brátt eg varð fólkatingsmaður, setti eg meg til arbeiðis fyri at fáa til vega allar tær láni- og studningarskipanir, danir hava til frama fyri húsabygging.

Hin nú tessverri deyði Føroyavinurin Andreas Muller, departementsshefur í statsministerinum, var mær hollur og fekk alt tilfarið til vega. Harafturat var hann hollur í áheitan um hjálp til at leggja málið so til rættis, at tað í fullfíggaðum sniði kundi verða lagt fyri lögtingið og síðan fyri fólkatingið í gjøgnum ministerið.

Men tá ið eg kom á tal við fyrrverandi ríkisumboðsmann Vagn-Hansen um málið sigur hann, at har er einki at gera viðvíkjandi tí, at vit skulu fáa sama rætt sum danir til státsins húsláns- og og studningsfyriskipanir, tí vit hövdu við at seta »bolog« uppá yvirtökulistan eisini yvirtikið finansieringina av húsabyggingini. Hetta var hansara áskoðan — í hvussu er: harvið varð tað. Eg eri av aðrari áskoðan og aðrir, eisini danir, halda við mær, nevniliga at státsins finansieringsskipan — í hvussu er hvat viðvíkir beinleiðis lánum — eisini má kunna gerast virkandi fyri Føroyar eins og Kongeriget Danmarks Fiskeribank og Industrilánefonden við donsku marshalls- og státspeningi eru gjørd virkandi her á landi við, hóast fiskiskapurin og idnaðurin eru vorðin sermál og leggja heimastýrisins reglum og lóggávu. Eg var so státt ikki samdur við fyrrverandi ríkisumboðsmannin í hesum sum

í so mongum øðrum, og tað var serliga út frá hesi áskoðan, at eg bæði á einum fundi niðri, og var boðin til um realkreditstovnan eins og í Lögtinginum, tá ið sama mál varfyri, fanst at, at einki uppskot lá fyri um finansiering av húsabyggingini í Føroyum á sama hátt sum í Danmark.

Henda mín avgjörda stóða javnaðarflokksins vegna fyri húsabyggingarfinansieringini allastaðni, eg havi haft orðið ella komið framat fyri at arbeiða fyri henni botnar ikki bara í tí sterka finansieringsynskinum, sum er manna millum, men eisini í sáttmálanum, sum eg skrivaði útast til (við undantak av grein 15), og sum sambandið við A. Samuelsen og Jóhan Poulsen á skrivaði undir. Har stendur:

»Undirskrivaðu Sambandsflokkur, Føroya Javnaðarflokkur og Sjálvstýrisflokkurin eru vorðin samdir um ... fyrstu syftu binda okkum til sum minsta mál at arbeiða fyri: ... 5) Eina finansiering av húsabygging í Føroyum, so tað verður eins lætt hjá Føroyingum at byggja hús, sum tað nú er hjá Dönum ... «

Hesa uppgávuna, sum sambandsflokkurin eftir javnaðarflokksins kravi hevði bundið seg til at fremja, hevur sambands-fólkaflakksstýrið við sínum meirluta á tingi svikið við fyri tað fyrsta at lata húsabyggingartáttin í realkredituppskotinum falla og harnæst við sum ábyrgdarflokkur einki at seta ístaðin.

Annars er at siga, at tæð júst var

sambandsmeirlutin í næstseinasta landsstýri, sum við táverandi finansministara og núverandi finansministara og lögmanni Kristian Djurhuus setti fram og eigur æruna fyri tað stóra misstakið, at orðið »bolog« kom ímillum tey mál, ið vórðu yvirtikin.

Hvørki undirskrivaði persónliga ella javnaðarflokkurin sum flokkur hevur haft eitt einasta skriftligt ella munnligt orð til kravs um at yvirtaka finansieringina av húsabyggingini.

Tað kann sigast til atfinningar móti mær og javnaðarflokkinum, at vit — eins og J. P. Davidsen og Andreas Samuelsen — skuldu haft ansað betri eftir finansministara Kr. Djurhuus, tá ið hann kom við yvirtökulistanum.

Havnabyggingin kom ikki við sum ætlanin var hjá uppskotsstillaranum. Tað er ein fegin yvir í dag. Men tað bótur sjálvandi einki um sambandsfadesuna við yvirtökun av »bolog«.

Tá ið landið liggur soleiðis, tykist tað mær vera heldur óblúgvíð nú av »Dimmalætting« sambandsflokksins vegna at skjóta eftir okkum javnaðarmonnum fyri, at vit ikki hava somu finansieringsskipan av húsabyggingini sum í Danmark.

Sambandið sat við maktini á tingi og átti umboðið á ríkisdegi, aðrenn javnaðarflokkurin hevði nakað at siga — men tað liggja ikki stavar ella orð eftir tað viðvíkjandi státsstudningi og státsláni til húsabygging á javnt við, hvussu ið skipað er í Danmark.

Og tá ið samarbeiðið var ímillum sambandið og javnaðarmenn, var tað sum sagt ikki sambandið, men javnaðarflokkurin, sum tók »initiatið« fyri at loysa finansieringina av húsabyggingini á javnt við Danmark.

Sambandið breyt so arbeiðssáttmálan við javnaðarflokkin og leyp yvir í fönvingin á Th. Petersen og fólka-flokkinum.

Hóast henda greipa hevur sitið við stórum meirluta nú í 4 ár, er einki uppskot komið frá henni um státslán og státsstudning til húsabygging eins og tilfellið er í Danmark.

Javnaðarflokkurin er soleiðis tann flokkurin, ið hevur gjørt tað, ið hann hevur kunnað, fyri at fáa somu lagaligu studnings- og lánarskipan til húsabygging sum menn hava í Danmark.

Og hann hevur ikki broytt stóðu sína — *TVÖRTURIMÓTI!*

Tí eiga øll, ið vilja hava hina bestu studnings- og lánarskipan til húsabygging frama, at velja javnaðarmenn. lista C, tann 8. november.

Tvöroyri, tann 26. oktober 1954.

P. M. Dam.